

SADRŽAJ

UVODNA REČ AUTORA	13
1. INTERPERSONALNA KOMUNIKACIJA	15
Verbalna, paraverbalna i neverbalna komunikacija	15
Pojam, značaj i funkcije verbalne, paraverbalne i neverbalne komunikacije	16
Znakovi neverbalne komunikacije	19
Istorija proučavanja interpersonalne komunikacije	24
Proučavanje neverbalne komunikacije	25
Sažetak 1. poglavlja	29
2. OPŠTA RAZMATRANJA O LAGANJU	31
Pojmovno određenje laganja	31
Vrste laganja	34
Načini laganja	37
Otkrivanje laganja ili obmanjivanja	39
Sažetak 2. poglavlja	48
3. NEVERBALNI ZNAKOVI LAGANJA	51
Istraživanje neverbalnih znakova laganja	51
Neverbalni znakovi laganja	55
Činioci koji utiču na neverbalne znakove laganja	62
Individualne karakteristike	62

Situacioni faktori – složenost sadržaja laži	66
Motivacija osoba koje lažu	67
Laganje s ozbiljnim ulogom ili posledicom	68
Stil intervjuisanja	70
Sažetak 3. poglavlja	72
4. VERBALNI ZNAKOVI LAGANJA	75
Istraživanja verbalnih znakova laganja	75
Verbalni znakovi laganja	78
Struktura iskaza – izbor reči i fraza	79
Papagajske rečenice	81
Rečenice dodavanja	81
Rečenice prebacivanja krivice	81
Rečenice protesta/prigovora	82
Opširne i kratke rečenice	82
Naglašene rečenice (kvalifikativne i religijske fraze)	83
Rečenice izbegavanja	83
Eufemizmi	84
Verbalna curenja	84
Omaške u govoru	85
Kontradiktorna/inverzna opovrgavanja	86
Specifična opovrgavanja	86
Nefluentan govor	86
Nepravilna upotreba ličnih zamenica ili njihova neupotreba	87
Kvalitet vokalnog izražavanja	87
Zaključna razmatranja	88
Sažetak 4. poglavlja	91
5. NAČINI DETEKCIJE LAGANJA	93
Analiza neverbalnog ponašanja	93
Facijalna ekspresija i emocije	94
Izgled i manifestacija iskrenih emocija	99
Strah	101
Tuga	102
Gađenje	103
Sreća – radost	104
Iznenadenje	105

Bes	106
Prezir	107
Kontrola emocionalnih doživljaja	107
Facijalni znakovi laganja	110
Mikroekspresije	111
Ugušene ekspresije	112
Pouzdana indikatori emocija – facijalni mišići	112
Učestalost treptanja, dilatacija zenica i suze	114
Asimetrična facijalna ekspresija	115
Tajming i lokacija ekspresije	116
Iskren i lažni osmeh	116
Držanje ili stav tela	120
Značenje drugih pokreta i gestova	130
Neverbalna – emocionalna curenja	139
Analiza verodostojnosti iskaza	144
Analiza ponašanja tokom intervjua (BAI)	145
Ocena tehnike	148
Analiza validnosti izjave/iskaza (SVA)	150
Postupak procene validnosti izjave	151
Ocena tehnike	162
Metoda utvrđivanja stvarnosti (RM)	165
Ocena tehnike	168
Naučna analiza sadržaja iskaza (SCAN)	171
Ocena tehnike	174
Psihofiziološka identifikacija obmane	178
Test sa relevantnim i irelevantnim pitanjima (RIT)	184
Test sa kontrolnim ili komparativnim pitanjima (CQT)	185
Ocena testa CQT	190
Tačnost tehnike	193
Nestandardizovanost tehnike	197
Pitanje etike i poštovanja pravnih normi	198
Upotreba protivmera	199
Test sa kontrolnim pitanjima (DLT)	200
Test prikrivenih informacija (CIT)	201
Ocena tehnike CIT	203
Elektroencefalogram (EEG) i funkcionalna magnetna rezonanca (fMR)	208
Analiza stresa u glasu (VSA)	211
Termovizijsko snimanje	212

Zaključna razmatranja	214
Sažetak 5. poglavlja	216
6. TRENING U OTKRIVANJU VERBALNIH I NEVERBALNIH ZNAKOVA LAGANJA	223
Ispitivanje uticaja treninga na otkrivanje laganja - Efekti treninga	226
Smernice i saveti za otkrivanja laganja	229
Mere opreza u procenjivanju obmanjujućeg ponašanja	237
Zaključna razmatranja	240
Sažetak 6. poglavlja	241
LITERATURA	243
INDEKS POJMOVA	265